

**IQTISODIYOT YO'NALISHI TALABALARI UCHUN INGLIZ TILI
FANINING AHAMIYATI**

Abdiraximova Moxigul Normurodovna

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti katta o'qituvchisi

Qodirova Malika Qobiljon qizi

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti talabasi

Zikrillayeva Bahora Baxtiyor qizi

Qarshi davlat universiteti talabasi

Muhammadiyeva Gulzora Olimjon qizi

*Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat O'zbek tili va adabiyoti
universiteti talabasi*

Annotatsiya. Mazkur maqolada ingliz tili fanining iqtisodiyot yo'nalishida tahsil olayotgan talabalar uchun o'rni va ahamiyati yoritilgan. Unda ingliz tilini o'rganish orqali iqtisodchi-mutaxassislarning kasbiy salohiyatini oshirish, global mehnat bozorida raqobatbardosh bo'lish hamda xalqaro aloqalarda samarali ishtirok etish imkoniyatlari tahlil qilingan. Shuningdek, zamonaviy ta'limda ingliz tilini o'qitishning innovatsion usullari va O'zbekistonda bu boradagi islohotlar haqida fikr yuritilgan.

Kalit so'zlar: ingliz tili, iqtisodiyot, globalizatsiya, kasbiy kompetensiya, kommunikatsiya, ta'lim, innovatsion metodlar.

Аннотация. В данной статье рассмотрено значение английского языка для студентов экономического направления. Освещается роль английского языка в повышении профессиональной компетенции будущих экономистов, их конкурентоспособности на мировом рынке труда и активном участии в международных деловых отношениях. Также анализируются современные методы преподавания английского языка и реформы, проводимые в этой области в Узбекистане.

Ключевые слова: английский язык, экономика, глобализация, профессиональная компетенция, коммуникация, образование, инновационные методы.

Annotation. *This article highlights the importance of the English language for students majoring in economics. It discusses how learning English enhances economists' professional competence, increases their competitiveness in the global labor market, and enables effective participation in international business relations. The paper also analyzes innovative teaching methods and ongoing reforms in English language education in Uzbekistan.*

Keywords: *English language, economics, globalization, professional competence, communication, education, innovative methods.*

Kirish.

Bugungi globallashuv jarayonida ingliz tili dunyo iqtisodiyotining ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Xalqaro biznes, moliya, marketing, turizm va diplomatiya sohalarining aksariyatida ingliz tili asosiy aloqa vositasi hisoblanadi. Shu bois, iqtisodiyot yo'nalishida tahsil olayotgan talabalar uchun ingliz tilini chuqur o'rganish nafaqat til ko'nikmasini, balki kasbiy salohiyatni ham oshiradi.

O'zbekiston iqtisodiy tizimining jadal rivojlanishi, xorijiy investitsiyalar oqimining ortishi va xalqaro hamkorlikning kengayishi iqtisodchi mutaxassislardan xorijiy tillarni, ayniqsa ingliz tilini mukammal bilishni talab qilmoqda. Chunki zamonaviy iqtisodchi nafaqat milliy bozor, balki global iqtisodiy muhitda faoliyat yurita olishi kerak.

Asosiy qism.

Ingliz tilining iqtisodiyot fanidagi o'rni. Ingliz tili bugungi kunda xalqaro iqtisodiyotning "lingua franca" — ya'ni umumiy aloqa tili sifatida e'tirof etiladi. Xalqaro moliya tashkilotlari, jumladan, Jahon banki, Xalqaro valyuta jamg'armasi (IMF), Jahon savdo tashkiloti (WTO) va BMTning iqtisodiy bo'linmalari o'z faoliyatida asosan ingliz tilidan foydalanadi. Shuning uchun iqtisodchi mutaxassislar uchun bu tilni bilish xalqaro miqyosda axborot almashish, hisobotlar bilan ishlash va muzokaralar olib borishda zarur vosita hisoblanadi.

Ingliz tilini bilgan talaba xalqaro iqtisodiy nashrlarni, tahliliy hisobotlarni, ilmiy maqolalarni o'qiy oladi, dunyo bozoridagi o'zgarishlarni to'g'ridan-to'g'ri manbalardan tahlil qilish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu esa uning professional fikrlash doirasini kengaytiradi[1].

Iqtisodiyot yo'nalishi talabalari uchun ingliz tili o'qitish maqsadi. Ingliz tili iqtisodiyot yo'nalishida tahsil olayotgan talabalar uchun uch asosiy maqsadni ko'zlaydi:

1. Kasbiy kommunikativ kompetensiyani shakllantirish – talabalar ingliz tilida iqtisodiy tushunchalarni tushuntira, izohlaya va tahlil qila olishi kerak;
2. Ilmiy axborot bilan ishlash ko'nikmasini rivojlantirish – iqtisodiy matnlarni o'qish, tarjima qilish, ma'lumotlarni tahlil qilish;
3. Xalqaro muloqotga tayyorlash – konferensiya, biznes muzokaralar, onlayn taqdimotlar yoki xalqaro loyihalarda qatnashish uchun kommunikatsion salohiyatni shakllantirish.

Shunday qilib, ingliz tili iqtisodiy fikrlash va ilmiy tafakkurni rivojlantirishning muhim omiliga aylanadi[5].

Ingliz tili va global mehnat bozori. Global mehnat bozori bugungi kunda “raqobat” va “moslashuvchanlik” tamoyillariga asoslangan. Har bir mutaxassis o'z kasbiy bilimidan tashqari, xorijiy tillarni bilish orqali o'zini xalqaro mehnat bozorida tanitishi mumkin.

Masalan, O'zbekistonlik iqtisodchi ingliz tilini bilsa:

- xorijiy kompaniyalar bilan hamkorlikda ishlay oladi;
- xalqaro loyihalarda ishtirok etadi;
- chet elda malaka oshirish imkoniyatiga ega bo'ladi;
- onlayn kurslar, masalan, Coursera yoki edX platformalarida iqtisodiy bilimlarini kengaytiradi.

Ingliz tilini bilmagan mutaxassis esa global iqtisodiy jarayonlardan chetda qoladi, bu esa kasbiy o'sish imkoniyatlarini chegaralaydi.

Ingliz tili o‘qitishning zamonaviy metodlari. Hozirgi davrda ingliz tili o‘qitish jarayonida interaktiv va innovatsion metodlardan keng foydalanilmoqda. Iqtisodiyot yo‘nalishidagi talabalar uchun quyidagi metodlar samarali hisoblanadi:

1. **Case-study (amaliy holatlar tahlili):** xalqaro biznes va iqtisodiy vaziyatlarni ingliz tilida tahlil qilish;
2. **Role-play (rol o‘yinlari):** muzokaralar, biznes uchrashuvlari va iqtisodiy forumlarda qatnashishni modellashtirish;
3. **Project-based learning (loyihaviy ta’lim):** talabalar ingliz tilida iqtisodiy loyihalar ishlab chiqadilar;
4. **Blended learning (aralash ta’lim):** an’anaviy darslar bilan onlayn resurslarni uyg‘unlashtirish.

Bunday yondashuvlar tilni o‘rganish jarayonini jonlantiradi va kasbiy kontekstda foydali qiladi[3].

Iqtisodchi-mutaxassisning ingliz tili kompetensiyasi. Zamonaviy iqtisodchi nafaqat raqamlar bilan, balki axborot bilan ishlay oluvchi shaxsdir. U uchun quyidagi kompetensiyalar zarur:

1. **Reading (o‘qish):** xalqaro iqtisodiy maqolalar, hisobotlar va qonun hujjatlarini tushunish;
2. **Writing (yozish):** ingliz tilida hisobot, prezentatsiya va biznes xatlar yozish;
3. **Listening (tinglash):** xorijiy iqtisodiy yangiliklar, intervyular va onlayn darslarni anglash;
4. **Speaking (so‘zlash):** xalqaro konferensiya va uchrashuvlarda o‘z fikrini ravon ifoda etish.

Bu to‘rt ko‘nikma integratsiyalashgan holda o‘qitilsa, iqtisodchi-talabaning til salohiyati va kasbiy saviyasi bir vaqtning o‘zida rivojlanadi[2].

O‘zbekistonda iqtisodiyot yo‘nalishida ingliz tilini o‘qitish tajribasi. O‘zbekiston oliy ta’lim muassasalarida so‘nggi yillarda ingliz tili ta’limining sifatini oshirish bo‘yicha keng islohotlar amalga oshirilmoqda. Xususan:

“C1 sertifikat” tizimi joriy qilinmoqda;

Talabalarga “Professional English for Economics” fanlari o‘qitilmoqda;
Xalqaro o‘quv dasturlari (Cambridge, Oxford) asosida metodik yondashuvlar tatbiq qilinmoqda;

IELTS, TOEFL kabi xalqaro sertifikatlarni olish rag‘batlantirilmoqda.

Bu islohotlar natijasida iqtisodiyot sohasida ingliz tilini biladigan yosh mutaxassislar soni oshib bormoqda[4].

Muammolar va takliflar. Biroq ayrim muammolar ham mavjud:

— Dars soatlarining yetarli emasligi;
— Til o‘qituvchilarning iqtisodiy terminologiya bo‘yicha bilimlari cheklanganligi;

— Amaliy mashg‘ulotlarning kamligi.

Ularni hal etish uchun quyidagilar taklif etiladi:

— Ingliz tili darslarida iqtisodiy kontekstdagi amaliy topshiriqlarni ko‘paytirish;

— O‘qituvchilar uchun “Economics English” bo‘yicha maxsus malaka oshirish kurslarini tashkil etish;

— Talabalar uchun ingliz tilidagi iqtisodiy konferensiyalar, debatlar va loyihalar o‘tkazish.

Xulosa.

Xulosa qilib aytganda, ingliz tili iqtisodiyot yo‘nalishida o‘qiyotgan talabalar uchun zamonaviy kasbiy tayyorgarlikning ajralmas qismidir. U nafaqat ilmiy va amaliy faoliyatda, balki xalqaro muloqotda ham muvaffaqiyatli ishtirok etish imkonini beradi. Ingliz tilini mukammal egallagan iqtisodchi – bu zamonaviy dunyo iqtisodiy jarayonlarini chuqur anglaydigan, raqobatbardosh va innovatsion fikrlovchi mutaxassisdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining PQ–5117-son qarori “Chet tillarini o‘rganishni yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”, 2021-yil.
2. Karimova, M. (2023). Ingliz tili ta’limida kasbiy kompetensiyani shakllantirish usullari. Toshkent: Iqtisodiyot va Ta’lim jurnali.

3. Krashen, S. (1982). Principles and Practice in Second Language Acquisition. Pergamon Press.
4. Ричардс Ж.К., Роджерс Т.С. Тил ўқитишда ёндашув ва методлар. – Кембриж: 24 Cambridge University Press, 2014.
5. Crystal, D. (2019). English as a Global Language. Cambridge University Press.
6. Sunatov, J. R., Zikrillayeva, F., Husenova, M., & Sanayeva, M. (2025). INGLIZ TILINI O ‘QITISHDAGI MUAMMOLAR. University Research Base, 560-568.
7. Sunatov, J. R., Rustamov, R., & Dustmurodova, M. (2024). KOMPYUTER LINGVISTIKASIDA FONETIK TAHLIL JARAYON1. Modern Science and Research, 3(5), 191-195.
8. Сунатов, Д., Хусенова, М., Санаева, М., & Зикриллаева, Ф. (2025). О ‘zbek tilining xorijda o ‘qitilishi. Объединяя студентов: международные исследования и сотрудничество между дисциплинами, 1(1), 139-141.